SELECT PERSIAN PROVERBS

WITH THEIR

ENGLISH, GUJARATI AND HINDUSTANI EQUIVALENTS,

INCLUDING

SAYINGS AND FAMILIAR QUOTATIONS.

مقابله امثال فارسی انگریزی هندی و گجراتی

અંગ્રેજી, ગુજરાતી, ફારસી અને હિંદુસ્તાની કહેવતોનો મુકાબલો.

BY

K. R. NANJIANI, B.A.,

DEPUTY INPECTOR, HINDUSTANI SCHOOLS, N. D.

Bombay:

PRINTED AT THE ORIENTAL PRINTING PRESS.

1886.

THE following pages are intended not only for students, but for the general reader as well. To students they will be of invaluable use, serving the double purpose of giving them instructive amusement as well as helping them on in their studies. If the general reader takes the trouble to pick up proverbs at random and to intelligently compare them with the equivalent proverbs in one or more of the other three languages, he will not find his labour lost. The mystical treasure of practical wisdom, will, of itself, creep into his pockets. For proverbs are the folklore of the nation using that particular language, affording a sort of rough practical philosophy in an interesting shape. They cheer us up in momen's of despair, incite us to action when we are irresolute, console us in the hour of distress, and give a pungency to our remarks, imbuing our conversation with a tinge of liveliness. It is needless to define a proverb, when we are already in possession of more than a dozen definitions, proposed by eminent writers and wits. It will, however, no doubt, be very interesting to have a cursory view of the proposed definitious.

1. The wit of one man and the wisdom of many. —*Russel.*

2. *Jacula prudentium i. e.*, javelins of the wise. —*Herbert.*

3. Fragments of wisdom.—*D'Israeli.*

4. Edge tools of speech which cut and penetrate the knots of business and affairs —*Bacon.*

5. Remnants which on account of their shortness and correctness have been saved out of the wreck and remains of ancient philosophy. —*Aristotle.*

6. Short sentences drawn from long experience. —*Cervantes.*

7. Short sentences frequently repeated by the people.

8. Short sentences into which, as in rules, the ancients have compressed life.

9. Much matter decocted into few words.

10. Shortness sense, and salt. —*Archbishop Trench.*

11. Jewels five words long,

That on the stretched fore finger of all Time sparkle for ever. —*Tennyson*

12. Well-known, well used dicta, framed in a somewhat out-of the-way form or fashion.—*Erasmus.*

13. What oft was thought but ne'er was so well expressed.

14. The people's voice.—*Howell.*

The definitions Nos 2, 3, 4 and 14, can at once be disposed of as being mere descriptions. Nos. 4-10, in which shortness is regarded as essential, are all, I think, a trifle too narrow, for shortness or more accurately speaking conciseness is not an inseparable attribute. Many proverbs can be quoted wherein no conciseness is to be found.

Instances—

"Before you marry be sure of a house wherein to tarry."*

"If it takes two to make a bargain, it must take two to break it."

"He that is stung by a serpent is afraid of a rope."

"The hills look green that are far away." &c., &c.

It will be seen that the proverbs quoted above can easily be condensed, and that if the definitions in question were regarded as correct, these proverbs would be no proverbs. Besides to style them wreck of ancient philosophy, would exclude all proverbs framed in the middle and the modern ages.

No. 11 embraces a very nice personification of time, but being poetical, it is too obscure for a definition.

Nos. 1, 12 and 10 may be regarded as definitions proper.

As regards the last, it may further be observed that if we accept it as a definition proper, by combining it with two more propositions, which are popularly regarded as sound ones, we arrive at a very funny conclusion.

Proverbs are the people's voice.

The people's voice is the voice of God. (*Vox poppuli vox dei.*)

---

* This may be condensed into "Muster means before you m[illegible]."

The voice of God should be implicitly obeyed.
(ergo) proverbs should be implicitly obeyed.

If we analyse a good many proverbs, the constituents will be found to be any one or more, generally two of the following :—

Rhyme, humour, metre, jingle, conciseness and nice exaggeration.

Examples—

Rhyme, with conciseness.

No pains, no gains
A friend in need is a friend indeed.
Might is right.
Health is wealth.

Metre and jingle.

When sorrows come they come not single.
(and) coming events cast their shadows before.
All is not gold that glitters.

Jingle with conciseness.

Misfortunes seldom come single.
No sweat, no sweet.
Woe to the vanquished. (*vae victis.*)

Jingle with exaggeration.

Sad souls are slain in merry company.
He that is stung by a serpent is afraid of a rope.

Humour and exaggeration.

A cat always dreams of mice.
(with conciseness) Every sorrow has its twin joy.

Thus some few proverbs will always be found which will answer every combination of the abovementioned six constituents taken two at a time. Very few proverbs can be found involving only one of these constituents. Some instances may be given.

Pride will have a fall.
Everything is good in its season.
No rose without a thorn.
It is a poor deed to crush a worm.

At first sight there appears to be nothing more than conciseness in these proverbs. But closer examination will show that there is a tinge of exaggeration, though very very dim.

Most of the proverbs are instructive, amusing or consolatory, no doubt. But truth must be told, no matter, however unpleasant. "Oh hard ! when love and duty clash !" I must observe, though perhaps at the risk of its detracting from the merits of this very compilation (*horresco referens*) that some proverbs, seemingly plausible, conceal fallacies within their hearts and are consequently misleading. A few there are which cannot be reconciled with one another.

" When sorrows come, they come not single" is a proverb which must have arisen out of the corrupted imagination of one, burdened with a world of woes and probably smarting under them at the time of manufacturing it. Many a time, or rather as is generally the case, we come across rubs of life, which are not

immediately followed by their so-called heirs, and as the circumstance calls for no observation, it is thought of no more. But when misfortunes are chased by others, though that is very seldom the case, the heated imagination blazes forth into a volley of sweeping observations to give relief to the surcharged volcanic mind and then again, curious to say, to extinguish the flame, the mind struggles to extract, and we may say, generally succeeds in extracting, water from that very eruption. The paradox may be explained thus. At first the heated imagination works out a generalization or in other words arrives at a conclusion that the individual woe is the general lot of mankind, then murmurs against the ordinary course of things being so adverse to mortals, and when spent up, tries hard to catch at some support and is generally satisfied with this consolation that such being the usual and irremediable course of nature, to which all men must submit, it should not be regretted sophistically observing "that everybody's woe is nobody's."

Contradictory proverbs.

Silence doth seldom any harm.

Who spareth to speak doth spare to speed.

These are diametrically opposite and therefore cannot both be true, though one claims generality and the other universality.

It may be remarked here that no proverb is universally true. But then every proverb, properly so called must be generally or at least mostly true. If

any popularly accepted proverb, does not apply to more than half the cases, it must be regarded as improperly so called and ought to be discarded from the list. Of the two quoted above, it is rather difficult to decide which inner circle will cover more than half the space occupied by the entire outer circle. I think, the former, which is the modester of the two, is a sounder one.

The following two are also of like nature, though not quite irreconcilable.

Many cooks spoil the soup.
Many hands make light work.

We may say that the second preaches the advantages of co-operation, while the first is calculated to lead the other way. This may well puzzle the readers and especially the younger ones as to which is the surer guide. The best practical solution is that the latter holds good in almost all cases, while the former sets forth the exceptional cases. If we turn to the lore of oriental proverbs, we find in each of the three languages a proverb akin to the former. "ઝાઝી સોહાગણીએ વેતર વંઠે" "કાબ લે ચુનદો શવદગર બચે કજ આયદ," "દો મુલ્લાંમે મુરગી હરામ," the two first mean that at the time of delivery, two midwives spoil the issue, and the last means that if a hen is killed by two Mullas (priests) it becomes unlawful. To summarize the results, in cooking, mid-wifery and such other isolated cases, co-operation is disadvantageous. The former as it stands is misleading. It ought to be appended to the latter, thus:—Many hands make light

work, but many cooks spoil the soup. This will remove the incongruity and at the same time will direct the attention of the reader to the exceptional cases.

Early to sleep and early rise.
Makes a man, healthy, wealthy and wise.

Early risers are dull in the forenoon and stupid all the afternoon.

These two are at daggers drawn and it is not possible to reconcile them as we did in the case of the last couple. We find proverbs answering the former in all the three remaining languages, but none answering the latter in any of them. Having a majority of votes in favor of the former, the latter may fairly be struck off the list. Something, however, may be said in favor of the latter. Very early risers, that is those who get up much earlier than 5 a.m., Madras time, are generally dull whole day long, unless they indulge in a short mid-day nap. The Scotch proverb, "*Rise when the day daws and bed when the night fa's*" is more definite and I believe nearer the mark. The same may be said of

He that wishes to thrive must rise at five.

K. R. NANJIANI, B.A.,
Deputy Educational Inspector,
Hindustani Schools, N. D.

AHMEDABAD,
20*th Sept.* 1886.

Mr. Karamali Rahim Nanjiani's small book of proverbs will prove very useful to the candidates for our University examinations.

To the more advanced student also, this little book will afford ample province for much interesting and useful speculation and often serious study, as he takes up a Persian or Hindoostani saying or proverb and compares or contrasts it with its corresponding English equivalent, and is thus enabled sometimes to account for the difference of phraseology by the obvious difference in the manners, sentiments and progress of the East and the West.

This modest attempt of one of our young Mahomedan graduates deserves encouragement and support.

(Sd.) J. A. DALAL,
Acting Principal,
Gujarat College.

29th September 1886.

ENGLISH AND GUJARATI PROVERBS.

1 Cattle do not die from crows' cursing.
કણ્બીયાના શ્રાપથી કાંઇ વરસાદ અટકે ?
કાગને કહે ઢોખાં મરતા નથી.
બીલાડીને કહે શીકું ટૂટનાર નથી.
2 He cut his feet with an axe.
ઉનું ખાતાં મોઢું દાઝયું તે કોને કહે ?
પોતાને હાથે પગમાં કુહાડો માર્યો.
પોતાને હાથે પેટમાં પાળી મારી.
3 A man is liable to error.
માણસ જાત છે ભૂલે પણ ખરો.
4 Out of the frying pan into the fire.
ઓલામાંથી નીકલીને ચુલામાં.
ઘરની દુઃખણી જંગલમા ગઇ જંગલમાં લાગી લાય.
5 Out of sight out of mind.
ગાડી દેખી લાગે થાક.
6 Even a fool when he holdeth his peace is counted wise.
He that keepeth his mouth, keepeth his life.
Silence doth seldom any harm.
નહી બોલવામાં નવ ગુણ.
7 God helps those who help themselves.
Get thy spindle and distaff ready and God will send flax.
Help thyself and God will help thee.
Fr. Aide toi et le ceil t' aidera.
હાથ હલાવ્યા વગર કોળિયો મ્હોંમાં ન પેસે.

હિમ્મતે મરદાં, મદદે ખુદા.
પુરૂષ પ્રયત્ન ઇશ્વર આશ્રય. (ઇશ્વર ઉદ્યોગીને સહાય.)

8 Evil to him who evil thinks.
The biter bit. (F. honi soit qui mal y pense).
ખોદે તે પડે. ભુંડું તાકે તેનું ભુંડું થાય.
હાથના કીધાં હૈયે વાગે.

9 As you sow, so you will reap
કરણી તેવી પાર ઉતરણી.
જેવું વાવશો તેવું લણશો.

10 Misfortunes seldom come single.
When sorrows come, they come not single.
One woe doth tread upon another's heels.
So fast they follow. (*Shakespeare.*)
One sorrow never comes but brings an heir.
Woe to the vanquished. (L. Væ victis)
(F. Malheur ne vient jamais seul).
દુકાળ ને વળી અધિક માસ. દુઃખ ઉપર ડામ પડયા ઉપર પાટુ.
દુઃખતી આંખે ઓખે વાગે. નબળા ઢોર ને બગેયા ઘણી.

11 His bread is buttered on both sides.
વર મરો કન્યા મરો, ગોરનું તરભાણું ભરો. (બે હાથે લાડુ.)

12 One flower makes no garland.
One sparrow does not make a summer.
One swallow makes not a spring.
સુંઠના ગાંઠિયાથી કાંઇ ગાંધી થવાય ?

13 If it takes two to make a bargain, it must take two to break it.
એક હાથે તાળી ન પડે.

14 Delay is dangerous.
Defer not till tomorrow what the morning may accomplish.

Never leave that till tomorrow which you can do to-day.

Procrastination is the thief of time.

Put not off till tomorrow what you can do to-day.

આજનું કામ કાલ ઉપર ન રાખવું.

15 He that blows in the dust fills his eyes.

પથ્થરને બચકું ભરો તો સામાં દાંત પડે.

સૂરજ સામી ધુળ નાખીએ તો સામી આંખમાં પડે.

16 Let dogs delight to bark and bite,
For God hath made them so.
Let bears and lions growl and fight,
For it is their nature too.

What is bred in the bone, will not come out of the flesh.

ટાઢ જાય રૂએ ને આદત જાય મુવે.

દક્ષણ ગયા પણ લક્ષણ ન ગયા.

પ્રાણને પ્રકૃતિ સાથે જાય.

દોરડી બળે પણ વળ ન મૂકે.

બાર ગાઉએ બોલી બદલે, તરૂવર બદલે શાખા,
જાતે દહાડે કેશ બદલે, લક્ષણ ન બદલે લાખા.

સ્વભાવનું કાંઇ ઓસડ નથી.

17 Sufficient for the day is the evil thereof.

Tomorrow will take care of itself.

કાલની વાત કાલે. (કાલ છે ને ખુદા છે.)

18 Never draw your dirk when a dunt will do.

સામ દામ ને ભેદ ભણાય પછીથી ચોથો દંડ ઉપાય.

ગોળે મરે તેને વિષે ન મારવો.

19 He who will not when he may.
When he wills it, shall have nay.
Make hay while the sun shines.

Occasion turneth a bald noddle, after she hath presented her locks in front.

Strike the iron while it is hot.

There is a tide in the affairs of men, which taken at the flood leads on to fortune.

લક્ષ્મી ચાંલ્લો કરવા આવે ત્યારે મોં ધોવા ન જવું.

20 How can the blind lead the blind ?

An unjust judge preaches justice.

ડાહી સાસરે ન જાય ને ગાંડીને શીખામણ આપે. (પોથીમાંના રીંગણાં.)

21 If the cap fit, wear it.

Nearest the heart comes first out.

કોણ કહે છે કે રાંપણીનો ઘા ?

હૈયે તેવું હોઠે.

22 A lie has no legs.

Truth seeks no corners.

સાચ ને કદી ન લાગે આંચ.

23 Clean clothes and empty pockets, don't trust appearances; Look into oysters and clamss.

Fat hens are aye ill layers.

Oh! what man may within him hide.

Though angel on the outward side.

Some that smile have in their hearts millions of mischief.

આડી શેરીની ઘરમાં ઉડે, ને બહાર નીકળીને મૂછે મરડે.

નામ મોટા ને દરશન ખોટાં.

ભરમ ભારી, ખીસ્સાં ખાલી. (ખોટા રૂપિયા ચળકે ઘણો.)

24 Necessi'y has no law.

ખપ તેનો છોછ નહીં.

ગરજ ખીચાચી બાપડી. (ગરજે ગધેડાને કાકા કહેવા પડે.)

25 A man is known by the company he keeps.

ઉડે ન તોપ જેવા શીખે વસી વિહંગમાં.

જેવી સોબત તેવી અસર.
જેવો સંગ તેવો રંગ.
જેવું અન્ન તેવો ઓડકાર.
ગધેડાની સાથે ઘોડું બાંધ્યું,
ભુંક્યું નહીં તોપણ આળોટવા શીખ્યું.

26 The hills look green that are far away.
'Tis distance lends enchantment to the view,
And robes the mountains in their azure hue.
ડુંગર દૂરથી રળિયામણા, પાસે જઓ તો બીહામણા.

27 Ill news travel apace.
પલક એકમાં પોહોંચી જાય, ખબર નરસી નહીં રોકાય.

28 Hear twice before you speak.
Look before you leap.
કદી ખતા ન ખાય જે વિચારી વાણી ઓચરે.

29 Death borders upon our birth and our cradle stands in the grave.
Dust thou art and shalt to dust return.
માટીના માનવી, માટી માંહે મળી, કાય તારી જશે જાણ બાઇ.
જાયા તે તો જવાના

30 Charity begins at home.
There is no body nearer than one's own.
ઘરનાં છોકરાં ઘંટી ચાટે, ઉપાધિયાને આટો જોઇએ.
પગ તળે બળે ને લંકા ક્યાં ઓળવવા જઇએ.

31 A full purse never lacks friends.
Every one is kin to the rich man.
Friends are plenty when the purse is full.
When ye're poor nobody kens ye.
When ye're rich a' body lends ye.
શેઠના સાળા સૌ થવા જાય.

32 Wisdom alone is age.

ડાહ્યો તે ઘરડો.

33 He jests at scars that never felt a wound.

The gentlemen of England that live at home at ease.

Oh ! have you ever thought upon the dangers of the seas ?

દુઃખ તેને વેણ.

None knows the weight of another's burden.

વીતી હોય તે નર જાણે, આણે બીજા અહંકાર.

પેટની પીડા માથું ન જાણે.

પીપળ પાન ખરંતાં, હસતી કુંપળિયાં.

મુજ વીતી તુજ વીતશે ધીરી બાપડિયાં.

34 Black stones will never turn white.

You may end him but you will not mend him.

કયા સાંભળીને ફુટયા કાન, તોય ન આવ્યું બ્રહ્મજ્ઞાન.

પથ્થરઉપર પાણી રેડ્યા કરો, પણ તેનો ને તેનો.

35 King log to King stork.

Many go for wool and come home shorn.

S riving to better eft we mar what's well.

બકરૂં કાઢતાં પેઠું ઊંટ.

કડી લેતા પાટણ ગયું. लेनेको देणा हुआ.

લેને ગઇ પૂત ઓર ખોઆઇ ખસમ.

36 Who spares to speak doth spare to speed.

બોલે તેના બોર વેચાય.

માગ્યાવગર મા પણ ન પીરસે.

37 Every sorrow has its twin joy.
Every tide has its ebb.
After a storm comes a calm.
No rose without a thorn.
સુખ પાછળ દુ:ખ ને દુ:ખ પાછળ સુખ.

38 Two of a trade seldom agree.
વેદ વૈદનો વેરી.

39 Every man to his trade.
The shoe-maker to his last.
જેનું કામ તેનાથી થાય, બીજો કરે તો ઠોકર ખાય.

40 To have two strings to one's bow.
To kill two birds with one stone.
એક પંથ દો કાજ.

41 Between two stools we come to the ground.
L. Duos qui sequitur lepores neutrum capit.
(He who pursues two hares catches neither.)
No man can serve two masters.
બે ઘરનો પરોણો ભૂખે મરે.

42 Every light has its shadow.
It is dark under the lamp.
દીવા તળે અંધારૂં

43 Union is strength.
ઝાઝી કીડીઓ સાપને તાણે.
બહુ તાંતણું બળિયું.

44 No pains, no gains.
No sweat no sweet.
ચાકરી કરે તો ભાકરી મળે.

નોકરી કરે તો બાખરી પામે.

45 While there is life there is hope.

L. Dum spiro, spero.

જીવે તેને જોખ્મ છે. સો વેદના વામશે.

46 A cat always dreams of mice.

સુતારના મનમાં બાવળિયું વસે.

47 Pride goes before destruction.

Pride is an ill horse to ride.

Pride will have a fall.

વિનાશ કાળે વિપરીત બુદ્ધિ.

ગયો પડી રાવણનો પણ ગર્વ, સમાપર શત્રુ થયા જન સર્વ.

48 Cut your coat according to your cloth.

Stretch your leg according to your coverlet.

Make not your sail too large for your ship.

ગજા પ્રમાણે ખરચ્ચ કરો, જોઇને ડગલાં ભરો.

49 Sit in your place and none will make you rise.

બેઠીએ જોઇ, તો ઉઠાડે ન કોઇ.

50 Every thing is good in its season.

વિવાહના ગીત વિવાહ અવસરેજ ગવાય.

સમોવિનાનું સારૂં ન લાગે પરમેશ્વરનું નામ.

ચેહ સળગાવતાં ગણેશ પરમેશ્વર હાથે વાળે ભાઇ રામ.

51 It is hard to live in Rome and fight with the Pope.

પાણીમાં રહેવું ને મગરમચ્છથી વેર.

52 Lay on the rod and you will bring on good scholars.

He that spareth the rod hateth his son; but he that loveth him chasteneth betimes.

સોટી વાગે ચમચમ, વિદ્યા આવે રમઝમ.

ચૌદમું રતન માર.

53 You cannot have blood out of stone.

કચુકા પીલે તેલ ન નીકળે.

પાણી વલોવે માખણ ન પામીએ.

54 Bend the twig, bend the tree.

The willow bends but the stick breaks.

લીલી ડાખલીને જેમ વાળીએ તેમ વળે.

55 A rotten sheep infects the whole flock.

One sheep will mar a flock.

એકને પાપે વહાણ ડુબે.

56 Silence is consent.

બોલે નહીં ત્યારે હાજ સમજવી.

57 Don't cast pearls before swine.

A book to a blind man signifies nothing.

Throw not pearls before swine.

આંધળા આગળ આરસી.

ખાખરની ખીલોડી સાકરનો સ્વાદ શું જાણે?

ભેંસના મ્હો આગળ ભાગવત.

રાંક જાત તે રત્ન શું ઓળખે, આખર ચેતન ચાકરનો.

ગરીબ તણે બેર પેટ ભરે તે, ઠાઠ શું જાણે ઠાકરનો.

મેરૂ તણો મહિમા નવ દીઠો, કરે વખાણ તે કાંકરનો.

ખાખરની ખીલોડી અંગદ, સ્વાદ શું જાણે સાકરનો.

58 A figure among ciphers.

Every cock is proud on his own dung hill.

આંધળામાં કાણો રાજા.

ઉજડ ગામમાં એરંડો પ્રધાન.

59 Drowsiness shall clothe a man with rags.

Idleness clothes a man with rags.

Love not sleep, lest thou come to poverty.

ઉંઘતી બીલાડી ઉંદર પકડતી નથી.

આળસ દરિદ્રનું મૂળ છે.

જાગતાની પાડી ને ઉંઘતાનો પાડો.

60 Unseen, unrued.

What the eye vieweth not, the heart rueth not.

You cannot see green cheese, but your teeth must water.

દેખીએ તો દાઝીએ.

61 A gamester sees always more than a looker on.

ધણીને સૂઝે ઢાંકણીમાં તેવું પડોશીને ન સૂઝે આરસીમાં.

62 Keep a thing seven years and you will find a use for it.

A store is no sore.

સંઘર્યો સાપ પણ કામનો છે.

સવેળાએ સંઘર્યું હોય તો અવસરે આવે કાજ.

63 A green wound is soon healed.

A little fire is quickly trodden out, which being suffered, rivers cannot quench.

A stitch in time saves nine.

A word before is worth two behind.

શત્રુ ને રોગ ઉગતા છેદવા.

64 A great cry a little wool.

Barking dogs seldom bite.

Empty vessels make most sound.
અધૂરો ઘડો છલકાય ઘણો.
બડા બડાઈ ના કરે ઔર બડા ન બોલે બોલ.
હીરા મુખસે ક્યું કહે લાખ હમારા મોલ.
ઢમ ઢોલ માંહે પોલ.
ભસે તે કરડે નહીં.

65 It is not the cowl that makes the friar.
જટા ધરે જગદીશ મળે તો વડલા વૈકુંઠ પામે.
મન ચંગા તો કથરોટમાં ગંગા.

66 He doubles his gift who gives in time.
He gives twice, who gives in a trice.
L. Bis dat qui cito dat.
તરત દાન મહા પુન.

67 The begger is at home wherever he goes.
બાવા ઉઠયા ને બગલમાં હાથ.

68 Penny wise and pound foolish.
Saving at the spigot and spending at the bung.
બારણાં ઉઘાડાં ને બાળે ડુચા.

69 A wrinkled purse, a wrinkled face.
Empty purse fills the face with wrinkles.
જર કોતા ને મરદ રોતા.

70 Might is right.
બળિયાના બે ભાગ.

71 A sensible foe is preferable to a foolish friend.
Save, save, oh ! save me from the candid friend.
—G. Canning.
નાદાન દોસ્ત કરતાં દાનો દુશ્મન ભલો.

72 In love there is no lack.

Nothing is impossible to a willing mind.

Where there is a will there is a way.

The labour we delight in physics pain.

નાચવું નહીં ત્યારે આંગણું વાકું.

73 A friend in need is a friend indeed.

માથું આપે તે મિત્ર.

74 In a quarrel between two, a third is the gainer.

બેની લડાઈમાં ત્રીજાનું કામ.

75 To stop the mouth of a dog with a sop.

A sop to Cerberus.

ભસતા કુતરાને રોટલીનો કટકો.

76 Wisdom and goodness to the vile seem vile.

ચોરને ચાંદરડું ન ગમે.

77 The very walls have ears.

હોઠ બાર તે કોટ બાર.

વા વાત લઈ જાય.

78 Wisely and slowly, they tumble down who run fast.

ધીરા સો ગંભીર.

79 One man's meat is another's poison.

Sad souls are slain in merry company.

છાણનો કીડો ઘીમાં મરે.

વિષ્ટનો વિલાસી જીવ સાકરને શું કરે?

અફીણનો કીડો સાકરમાં ન જીવે.

ખારા જળનો જીવ મીઠા જળમાંહી મરે છે.

મિસરી મીઠી ઘણી, ગધાના પ્રાણ હરે છે.

80 Set a thief to catch a thief.

ચોરના [illegible]

81 As is the father, so is the son.

As the crow is, the egg will be.

Like father, like son.

Such is the tree such is the fruit.

કામ તેવી ઠીકરી, મા તેવી દીકરી.

બાપ તેવા બેટા ને વડ તેવા ટેટા.

82 Vox populi vox dei.

The voice of the people is the voice of God.

પંચ કહે તે પરમેશ્વર.

83 Fair words cost nothing, but are worth much.

મીઠું બોલ્યામાં શું ગયું ?

84 A bribe in the lap blinds one's eyes.

Gifts break rocks.

Money makes the mare to go.

Money will do more than my lord's letter.

ખીસ્સા તર તો ફાવે તે કર.

સોનું દેખી મુનીવર ચળે.

85 Doing nothing is doing ill.

An idle man tempts the devil.

If the brain sows not corn it plants thistles.

An idle brain is the devil's workshop.

નવરો બેઠો નખોદ વાળે.

નવરો હજામ પાટલા મુંડે.

86 To carry coals to Newcastle.

To teach your grand mother how to suck eggs.

લુવાર વાડે સોય વેચવી છે.

87 (And) Coming events cast their shadows before.

The child is father of the man (Wordsworth.)

The childhood shows the man as morning shows the day.

પુત્રના લક્ષણ પારણામાંથી જણાય (વહુના લક્ષણ બારણામાંથી.)

88 Early to bed and early to rise,

Makes a man healthy, wealthy, and wise.

Rise when the day daw's.

Bed when the night fa's. S.

રાતે વેહેલા સુઇ વેહેલા ઉઠે વીર.

ધન બુદ્ધિ વિદ્યા વધે સુખમાં રહે શરીર.

89 Diamonds cut diamonds.

Like cures like.

ગરમી ગરમીને મારે.

समं समं शमयति.

90 Dead men tell no tales.

મુએલું માયું ન ઉચકે.

91 Mercy but murders pardoning those that kill.

He hurts the good who spares the bad.

I must be cruel only to be kind.

Nothing emboldens sin so much as mercy.

L. Bonis nocet quisquis pepercerit Malis.

દયા ડાકણ થઇ ખાય.

વીંછીના મ્હોંને ખાસડું.

હણતાને હણાંયે તેનો પાપ દોષ ન ગણીએ.

92 High winds blow on high hills.

Little gear little care.

બડે બડેકુ દુઃખ હયે, છોટેસે દુઃખ દૂર;

તારે સબ ન્યારે રહે, ગ્રહે ચંદ્ર ઔર સૂર.

93 Boast not thyself of tomorrow, for thou knowest not what a day may bring forth.

Who knows what the morrow may bring forth.

કોણે દીઠી છે કાલ?

94 He that can have patience can have what he wills.

Patience is a plaster for all sores.

Patience is bitter but its fruits are sweet.

ધીરજ મોટી વાત છે.

95 Avarice is the root of all evils.

Covetuousness bursts the bag.

A covetous man is his own tormentor.

અતિ લોભ તે પાપનું મૂળ.

શેઠ કેમ તણાયા તો કે લોભે લાભે.

96 A honeyed tongue, a heart of gall.

God in his tongue, devil in his heart.

પગે માછલાં મારે ને મ્હોઢે રામ પુકારે.

મોઢે મીઠાસ ને પેટમાં પાળી.

હરી ગુણ ગાતી ને હૈયામાં કાતી.

97 A hasty man never wanted woe.

Haste makes waste.

ઉતાવળા સો બાવરા.

ઉતાવળીયો સાત વાર પાછો ફરે.

98 Love is blind.

You cannot love and be wise.

ઇશ્ક આંધળો છે.

99 A word to the wise is sufficient.

તેજી ન સહે તાજણો.

ગધેડાને ડીફણાં ને તેજીને ઇશારત.

100 In fair weather prepare for foul.

They must hunger in frost that will not work in heat.

Make your hay before the fine weather leaves you.

Prevention is better than cure.

Before you marry be sure of a house wherein to tarry.

પાણી પેહેલાં બાંધીએ પાળ.

101 Cheating play never thrives.

Knavery may serve a turn, but honesty is best in the end.

Every rogue is at length outrogued.

Frost and fraud both end in foul.

ચોરને પોટલે ધૂળની ધૂળ.

અંતે ધર્મોજય, પાપો ક્ષય.

ફાવે તેમ ફંદ કરી ફાકટ તું ફૂલ્યો ફરે,

ફંદી તારો ફેલ ઘડો ફૂટ દઈ ફુટશે.

દગા કિસકા નહીં સગા.

102 Men's faults seldom to themselves appear.

Our own opinion is never wrong.
પારકી ભૂલ પેહેલી દેખાય આપણી ભૂલ નાસી જાય.
સા સાને મન ડાહ્યા.

103 A drowning man will catch at a straw.
ડુબતા ને તણખાનો આસરો.

104 Do not rip up old sores.
બેઠેલા પોપડા ન ઉખેડવા ને સૂતેલા ઝગડા ન જગાડવા.

105 Every man thinks his own geese swans.
The crow thinks her own bird the fairest.
છગન મગન તો સોનાના પારકા છોકરા ગારાના.

106 Many cooks spoil the soup.
Many cooks make ill kail. *S.*
ઝાઝી સોયાણીએ વેતર વંઠે.

107 A good when lost is valued most.
મુવા પછી સા વખાણાય.

108 Constant dropping wears away stones and little strokes fell great oaks.
Little and oft fill the purse.
Many a little make a muckle.
કાંકરે કાંકરે પાળ બંધાય.
ટીપે ટીપે સરોવર ભરાય.
દમડી દમડી કરતાં રૂપિયો થાય.

109 A bad workman quarrels with his tools.
અણુકસબી હજામને અસ્ત્રા ઘણા.
ઢાઠ નિશાળિયા ને વતરણાં ઘણાં.

110 If you want to do a thing right do it yourself.
આપ મુઆવિના સ્વર્ગે ન જવાય.
આપ સમાન બળ નહી મેઘ સમાન જળ નહી.

111 Practice makes a man perfect.
ભણતા પંડિત નીપજે લખતાં લેખો થાય.

112 A bird in the hand is worth two in the bush.

Catch not at the shadow and lose the substance

A wren in the hand is better than a crane to be caught.

Never quit certainty for hope.

હાથમાં આવ્યું તેજ ખરૂં.

હાથે તે સાથે.

113 No one cries "stinking fish."

પારકે રોટલે જાડી કોર.

114 Too far east is west.

ડાહ્યો કાગડો હાડકાપર બેસે.

115 Set the saddle on the right horse.

હરખાને ઠેકાણે પરખો ના કરતા.

116 God's will be done.

Man proposes God disposes.

L. Homme propose, et dieu dispose.

આદર્યા અધૂરા રહે હર કરે સો હોય.

ધારવું માણસને હાથ કરવું પરમેશ્વરને હાથ.

પરમેશ્વરનું ધાર્યું થશે.

માણસ ધારે ને ખુદા પાર ઉતારે.

117 Like draws to like.

Like draws aye to like; an auld horse to a fell dike. (S)

Birds of a feather flock together.

વ્યસનીને વ્યસની ઓળીખે.

એસેકો મીલા તેસા તેસેકો મીલા તાઈ.

તીનોને મં કે તુનતુની બજાઇ.
આંધળાને હૈયા ફુટ્યા મળે.

118 A new broom sweeps clean.
નવો નિશાળિયો નવ દહાડા ને ઝાઝું કરે તો દસ દહાડા.
અગીયારમે દહાડે કોરડો બારમે દહાડે ઓરડો.

119 Good stomach is the best sauce.
Hunger is the best sauce.
ઊંઘ ન જુવે તુટી ખાટ ને ઇશ્ક ન જુવે જાત કજાત.
ભૂખ ન જુવે એંઠો ભાત ને પ્યાસ ન જુવે ધોબીકો ઘાટ.
ભૂખે ભરડો ભાવે ને ઊંઘ ઉકરડે આવે.
ભૂખેકો ક્યા લૂખા ઓર નીંદકો ક્યા તકિયા.

120 Great toil and little work.
Much ado about nothing.
Muckle cry an little woo (S.)
ત્રાંબિયાની ડોસીને ઢબ્બુ મુંડામણી.
ખણવો ડુંગર ને મારવો ઊંદર.
સોના કરતાં ઘડામણી મોંઘી.
વા વાયાથી નળિયું ખસ્યું તે દેખીને કુતરૂં ભસ્યું.
બહુ થયો ત્યાં શોર બકોર કોઇ કહે મેં દીઠો ચોર.
કીડી ઉપર કટક (કાગનો વાઘ.)

121 The crows are none the whiter for washing themselves.
You cannot wash the black-a-more white.
પીડી ચોળે વર્ણ ન પાલટે.
સીધીભાઇ સોમણ સાબુએ નાહ્યા તોપણ કાળા ને કાળા.

122 One soweth another reapeth.
કીડી સંચરે ને તેતર ખાય.
ખોદે ઊંદર ને ભોગવે ભોરીંગ.
ખાએ પીએ ખાંડણી કુટાઇ મરે સૂપડું.

123 A burnt bairn dreads the fire. S.
He that is stung by a serpent is afraid of a rope.
દૂધનો દાઝ્યો છાસ ફુંકી ફુંકી પીએ.

124 Ill gotten ill spent } L. Malè parta.
Light come light go. } malo dilabuntur.
આવે તે ભાવે જાય.

125 Cocks make free of horses' corn.
પારકે પૈસે દીવાળી.

126 'Tis a poor deed to crush a worm
છાણમાં તરવાર મારવી.

127 Fair faces need no paint.
Good wine needs no bush.
મોરનાં ઇંડા ચિતરવાં ન જોઇએ.

128 Look not a gift horse in the mouth.
ધર્મની ગાયના દાંત શું જોવા!

129 Many hands make light work.
ઝાઝા હાથ રળિયામણા.

130 Death's day is dooms-day.
આપ મુવે પીછે ડુબગઇ દુનિયાં.

131 I talk of chalk you talk of cheese.
રામ રામ તો કહે રીંગણાં.
ગોર પગે લાગું તો કહે ખુંટીએ ચોકશું.

132 A constant guest is never welcome.
Fish and visitors smell in three days.
પેહેલે દહાડે પરોણો, બીજે દહાડે પઈ;
ત્રીજે દહાડે રહે, તેની અક્કલ ગઇ.

133 Like the dog in the manger.
ઘાસની ગંજી માંહેલો કુતરો, ખાય નહીં ને ખાવા પણ ન દે.
मला न तुला कुत्र्याला. (મરાઠી)

134 Let bygones be bygones.

It is too late to spare when all is spent.

No weeping for shed milk.

It is too late to shut the stable door when the steed is stolen.

After death the doctor.

પાણી પીને ઘર શું પુછવું?

135 A little learning is a dangerous thing.

અલ્પજ્ઞાન અતિ હાણ.

136 What cannot be cured must be endured.

Done is done cannot be undone.

ભુલીએ ત્યાંથી ગણીએ.

137 All is not gold that glitters.

Gold all is not that doth golden seem.

ઉજળું એટલું દુધ નહીં.

138 Nothing comes out of the sack but what was in it.

કુવામાં હોય તે અવાડામા આવે.

139 Every sore has its salve.

હર દરદની દવા હોય.

140 Fair is not fair but that which pleaseth.

રાજાને ગમી તે રાણી ને છાણા વીણતી આણી.

141 In Rome do as the Romans do.

જેવો દેશ તેવો વેશ.

142 Measure for measure.

Tit for tat's fair play.

સેરને માથે સવાસેર.

143 He that will steal an egg will steal an ox.

કોડીચોર તે પાડી ચોર.

144 Health is wealth.

પેહેલું સુખ જે જાતે નર્યા.

145 You cannot see wood for trees.

કેડમા છોકરો ને ગામમાં ઢંઢેરો.

146 Confusion worse confounded.

No fool like an old fool.

ઓછું પાત્ર ને અદકું ભણ્યો,
વઢકણી વહુએ દીકરો જણ્યો;
મારકણો સાંઢ ચોમાસું મહાલ્યો.
ને કૈડકણા કૂતરાને હડકવા હાલ્યો.
વાંદરાને વળી વીછી કરડ્યો. ગાંડીને વળી ભૂતે ઝાલી.
કાણું ઘોડું ને કૈડકણું.

وهي هَيْ خوب جسے جو پسندِ خاطر هي

વહી હય ખૂબ જિસે જો પસંદે ખાતિર હય.

١٤١ هرملكي را هررسمي

١٤١ ديس ويسا بهيس

દેસ વૈસા ભેસ.

١٤٢ هرفرعون را موسىٰ است

هرنمرود را پشه است

١٤٢ سير پر سوا سير موجود هَيْ

સેરપર સવાસેર મૌજૂદ હય.

١٤٣ هركه جوي بدزدد بدينا ري نترسد

١٤٣ كاڑي چور وه پاڑي چور

કાડી ચોર વોહ પાડી ચોર.

١٤٤ هزار نعمت و يك تندرستي

چرا ناله كسي از تنگدستي كه گنج بيقياس است تندرستي

١٤٤ ايك تندرستي اور هزار نعمت

એક તંદુરસ્તી ઔર હજાર નઅમત.

تندرستي كو نپٹ فضل الهي بوجهئے

તંદુરસ્તીકો નિપટ ફઝલે ઇલાહી બૂજીએ.

بيمار هي تو خاكسے بدتر هي سب وه زر

બીમાર હય તો ખાકસે બદતર હય સબ વોહ ઝર.

جوتندرست هي وهي دولها وهي بنے

જો તંદુરસ્ત હય વહી દુલા વહી બને.

١٤٥ يار در خانه و من گردِ جهان مي گردم

آب در كوزه و من تشنه لبان مي گردم

١٤٥ بغل مين لڑكا شهرمين ڈهنڈهورا

બગલમેં લડકા શહેરમેં ઢંઢોરા.

آپ آپ كر مرگيا سرا هنے پاني رها

આબ આબકર મર ગયા સરાહને પાની રહા.

١٤٦ يكي مجنون ديگرش سگ گزيد

١٤٦ ايك كريلا دوجا نيم چڑها

એક કરેલા દુજા નીમ ચઢા.

ايك تو ميان ٹے هي ٹے دوجے كهائے بهانگ

એક તો મીયાં ચેહીથે દૂજે ખાએ ભાંગ.

١٣٤ نیاید بجو باز آبی کہ رفت
تیری کہ از کمان جست باز نمي گردد
بر گذشته صلوانت
ખરગુઝશ્તે સલવાત.
وقت خوش چون از دست رفت ندامت چه سود
١٣٥ نیم حکیم خطرۂ جان نیم ملا خطرۂ ایمان
١٣٥ نیم حکیم خطرہ جان نیم ملا خطرۂ ایمان
નીમ હકીમ ખતરએ જાન નીમ મુલ્લા ખતરએઈમાન.
نیا حکیم دے افیم
નયા હકીમ દે અફીમ.
ہر جانورے کہ نوکش کج است شتر نیست
١٣٦ چارہ نیست درین واقعه الّا تسلیم
١٣٦ اب پچھتائے ہوت کیا جب چڑیان چگ گئین کھیت
અબ પચતાએ હોત કયા જબ ચિડીયાં ચુગ ગઈ ખેત.
١٣٧ ہر درخشندہ طلا نیست
١٣٧ کالے کالے سب جانبو نہین
કાલે કાલે સબ જાંબુ નહી.
١٣٨ ہرچه در دیگ است بچمچه برمي آید
از کوزہ ہمان تراود که دروست
١٣٨ جو ہانڈي مین ہوگا سو ڈوئي مین نکل آویگا
જો હાંડીમેં હોગા સો ડોઈમેં નિકલ આવેગા.
١٣٩ ہر دردي را درماني مقرر است
١٣٩ ہر درد کے واسطے درمان مقرر ہی
હર દરદકે વાસ્તે દરમાન મુકરર હય.
دُکھ ہی اسکا علاج بھي ہي
દુ:ખ હય ઉસકા ઇલાજભી હય.
١٤٠ ہر عیب کہ سلطان بپسندد هنر است
١٤٠ جاکو چاھے پیا وہي کہاوے سہاگن
जाको चाहे पीया वही कहावे सोहागन.
لیلي سوا کسیکو مین پہچانتا نہین
લયલીસિવા કિસીકો મેંય પેહેચાનતા નહીં.
دل لگا مینڈکي سے تو پدمني کیا چیز ہی
દિલ લગા મેંડકીસે તો પદમની કયા ચીઝ હય.

١٢٧ عطر کي بو ہی عيان حاجت نہين کرنا بيان

અતરકી બો હય અયાન હાજત નહીં કરના બયાન.

تجلّي کو تکرار نہين

તજલીકો તકરાર નહીં.

١٢٨ مفت را چه گفت

١٢٨ دھرم کي گائے کے دانت کيا گننا

ધરમકી ગાયકે દાંત ક્યા ગિનના.

١٢٩ ملخ را بيا ساني برد مورچه ار پر شود

١٢٩ سات پانچ کي لکڑي ايک کا بوجھه

સાત પાંચકી લકડી એકકા બોઝ.

١٣٠ من از آسمان مي گويم او از ريسمان مي گويد
جواب ديگر سوال ديگر

١٣٠ سوال اور جواب اور

સવાલ ઔર જવાબ ઔર.

١٣١ من مُرده جهان مُرده من زنده جهان زنده

١٣١ آپ ڈوبے تو جگ ڈوبا

આપ ડૂબે તો જગ ડૂબા.

आप डूबे तो जग डूबा.

آپ موۓ پيچھے ڈوب گئي دنيا

આપ મૂવે પીછે ડૂબ ગઈ દુનિયા.

١٣٢ مهمان عزيز است مگر تا سه روز

١٣٢ ايک روز کا مہمان دو روز کا مهمان تيسرے روز بلاۓ جان

એક રોઝકા મહમાન દો રોઝકા મહમાન તીસરે રોઝ બલાયે જાન.

دو دن مہونا تيسرے روز ٹھيونا

दोदिन महोना तीसरे रोज़ ठेपोना.

١٣٣ نه خود خوري نه بکس دهي گنده کني به سگ دهي

١٣٣ موکو نه توکو دے کوّے مين جھوکو

मोको न तोको दे कुवेमे झोको.

بھو کھے کو کیا لو کھا نیند کو کیا تکیہ
ભૂખેકો ક્યા લૂખા નીંદકો ક્યા તકીયા.

۱۲۰ کوہ کندن و کاہ برآوردن
۱۲۰ چوہے چاول اور تو پکھال پانی
ઇ ચાવલ ઔર નઔ પખાલ પાની.

۱۲۱ کر زنگی بشستن نگردد سفید
۱۲۱ سیدھی بھائی سو من سابو سے نہالے تو بھی کالے ہی کالے
સીધીભાઇ સૌ મન સાબુસે નહાઐ તોભી કાલેકા કાલે.

۱۲۲ گناہ کنند گاوان ورئیس دہد تاوان
۱۲۲ کماوے توپی والا اور اوڑاوے دھوتی والا
કમાવે ટોપીવાલા ઔર ઉડાવે ધોતીવાલા.
کماوے خان خانان اور اوڑاوے میان فہیم
કમાવે ખાનેખાનાન ઔર ઉડાવે મિયાં ફહીમ.

۱۲۳ مار گزیدہ از ریسمان می ترسد
۱۲۳ دودھ کا جلا چھاچھ پھونک پھونک کر پئے
દૂધકા જલા છાછ ફૂંકફૂંક કર પીઐ.

۱۲۴ مال حرام بود از راہ حرام رفت
ہرچہ باد آرد باد برد
۱۲۴ حرام کا مال حرام میں گیا نفع میں دو جوتیان
હરામકા માલ હરામમેં ગયા નફેમેં દો જુતીયાં.

۱۲۵ مال مفت دل بیرحم
۱۲۵ اپنا رکھے بیگانہ چکھے
અપના રખે બેગાના ચખે.
پرائے بردے آزاد کرتے ہیں
પરાઐ બરદે આઝાદ કરતે હય.
لٹیا بیگانہ مال بندی دادل دریا
લુટયા બેગાના માલ બંદીદા દિલ દરયા.

۱۲۶ مردی نہ بود فتادہ را پای زدن
۱۲۶ موے کو کیا مارنا
મુવેકો કયા મારના.

۱۲۷ مشک آنست کہ خود ببوید نہ کہ عطار بگوید
حاجت مشاطہ نیست روی دلارام را
بآب و رنگ و خال و خط چہ حاجت روی زیبا را

۱۱۲ جو آدھي کو چھوڑ ساري کو جاوے وہ آدھي بھي
ہاتھہ سے جاوے
જો આધીકો છોડ સારીકો જાવે વોહ આધીભી હાથસે જાવે.
ہاتھہ کا ایک پکھیرو جھاڑ کے دو پکھیرو سے اچھا
હાથકા એક પખેરૂ ઝાડકે દો પખેરૂસે અચ્છા.
آدھي کو چھوڑ ساري کو نہین دوڑنا
આધીકો છોડ સારીકો નહીં દોડના.
۱۱۳ کس نگوید کہ دوغ من ترش است
۱۱۳ اپني چھاچھہ کو کوئي کھٹي نہین کہتا
અપની છાચકો કોઈ ખટી નહીં કહેતા.
۱۱۴ کلاغ بہر دو پا بدام مي افتد
۱۱۴ سیانا کوّا ہڈّي پر بیٹھتا ہی
સયાના કવ્વા હડીપર બેઠતા હય.
۱۱۵ کلاہ احمد بر سر محمود منہ
۱۱۵ احمد کي پگڑي محمود کے سر
અહેમદકી પગડી મહમૂદકે સિર.
۱۱۶ کند ہرچہ خواہد برو حکم نیست
ما در چہ خیالیم و فلک در چہ خیال
ہرچہ خدا خواست ہمان مي شود
۱۱۶ خدا چاہے وہي ہووے نچلے انسانکي سونچ
ખુદા ચાહે વહી હોવે ન ચલે ઈનસાનકી સોચ.
۱۱۷ کند ہمجنس با ہمجنس پرواز کبوتر با کبوتر باز با باز
باز گردد باصل خود ہر چیز
جنس را جنس مذا ذي نیست
۱۱۷ ذات ذات سے مل جاتي ہی
ઝાત ઝાતસે મિલ જાતીહે.
۱۱۸ کوزۂ نو دو روزہ
۱۱۸ نوا نودن پرانا سودن
નવા નૌ દિન પુરાના સૌ દિન.
۱۱۹ کوفتہ را نانِ تہي کوفتہ است
۱۱۹ بھوکھہ کو بھوجن کیا نیند کو تکیا کیا
ભૂખકો ભોજન ક્યા નીંદકો તકીયા ક્યા.

۱۰۴ فتنهٔ خفته را بیدار مکن

۱۰۴ گاڑے ہوئے مردے نہ اکھاڑو

ગાડ હુવે મુડદે ન ઉખાડો.

۱۰۵ فرزند اگر عیب ناکست پیش پدرش از عیب پاک است

ہرکسے را فرزند خویش خوش نماید

۱۰۵ اپنی ماں کو کوئی ڈاین نہیں کہتا

અપની માંકો કોઈ ડાયન નહીં કહતા.

۱۰۶ قابلہ چون دو شود سر بچہ کج شود

۱۰۶ دو ملا میں مرغی حرام

દો મુલ્લાંમેં મુરઘી હરામ.

۱۰۷ قدر نعمت بعد زوال

۱۰۷ امیری کی قدر فقیری میں ہوتی ہے

અમીરીકી કદર ફકીરીમેં હોતી હય.

۱۰۸ قطرہ قطرہ جمع گردد آنگہی دریا شود

۱۰۸ بوند بوند ندی ہوتی ہے

બૂંદબૂંદ નદી હુઈહૈ.

۱۰۹ قلم بدست و مرکّب بدست و کاغذ بد

گناہ ہرسہ چہ باشد کہ دست کاتب بد

ہرکہ تہی ہنر باشد نظر بعیب کند

رقص کردن نداند گوید کہ صحن کج است

۱۰۹ ناچنا نجانے آنگن ٹیڑھا

નાચના ન જાને આંગનટેડા.

۱۱۰ کار تو درست آید لیکن زحمت ذاتی باید

بوسہ بپیغام راست نہ آید

۱۱۰ آپ سمان بل نہیں میگھ سمان جل نہیں

आप समान बल नाहिं मेघसमान जल नाहि.

۱۱۱ کار نکو کردن از پر کردن است

۱۱۱ کرتا استاد ناکرتا شاگرد

કરતા ઉસ્તાદ ના કરતા શાગિર્દ.

۱۱۲ کرمی بکفم بہ از کلنگی بہوا

گنجشک در دست بہ از باز در ہوا

۹۵ طامع همیشه ذلیل است

۹۵ لالچ بري بلا هي سدا خاص و عام مین

લાલચ બુરી બલા હય સદા ખાસો આમમેં.

۹۶ ظاهر بمثل شکر باطن بمثل زهر

کلام مانند شهد است و فعل مانند خار دراز

۹۶ ظاهر رحمان کا باطن شیطان کا

ઝાહિર રહેમાનકા બાતિન શયતાનકા.

۹۷ عاجل دو بار کار مي کند

۹۷ اوتاولا سو باورا

उतावला सौ बावरा.

۹۸ عاشق کور مي باشد

۹۸ عاشق اندها هوتا هي

આશિક અંધા હોતા હય.

۹۹ عاقلانرا اشاره بس است

دانا باشارت ابرو کار بکند و نادان بزخم چوگان

۹۹ عقلمند کو اشاره کافي هي

અકલમંદકો ઇશારા કાફી હે.

۱۰۰ علاج واقعه پیش از وقوع باید کرد

۱۰۰ پاني کے آگے پال باندهنا

પાનીકે આગે પાલ બાંધના.

۱۰۱ عمل بد عاقبت ندارد

۱۰۱ انت بهلے کا بهلا

અંત ભલેકા ભલા.

۱۰۲ عیب خود را کس نمي بیند

هرکسے را مصلحت خویش خوش نماید

۱۰۲ سچي وهي جو مین نے کهي

સચ્ચી વહી જો મયને કહી.

۱۰۳ غریق بهر حشیش متمسک است

۱۰۳ ڈوبتے کو تنکے کا آسرا بهت هي

ડુબતેકો તિનકેકા આસરા બોહોત હય.

۸۹ سخت را سخت مي شكند همچو بادام را سنگ
سنگ سنگ را مي شكند
شراب خورده را شراب دواست
۸۹ آگ آگ كو مارتي هي
આગ આગકો મારતી હય.
آگ کا جلا آگ هي سے اچھا هو
આગકા જલા આગહીસે અછા હો.
۹۰ سر بريده بانگ نه كند
مرده سخن نمي كند
۹۰ سر كٹا آواز نہين كرتا
સરકટા આવાઝ નહીં કરતા.
۹۱ سر مار بايد كوفت
نكوئي با بدان كردن چنان است
كه بد كردن بجاي نيك مردان
هركه بر كژدم دست شفقت فروآرد سزا بيند
بازو بريدن به از دست برانيدن
۹۱ سانپ کا سر کچلنا چاہئے
સાંપકા સર કિચલના ચાહીએ.
۹۲ شاخي كه بلند شد تبر خورد
۹۲ بڑے بڑے کو دکھه هي چھوٹے سے دکھه دور
बडे बडेकु दु:ख है छोटेसे दु:ख दूर.
تارے سب نيارے رهے گرهے چندر اور سور
तारे सब न्यारे रहे ग्रहे चंद्र और सूर
۹۳ شب حامله است تاچه زايد بينم
فردا را كه ديده است
۹۳ كل كسنے ديكھي هي
કલ કિસને દેખી હય.
۹۴ صبر تلخ است وليكن بر شيرين دارد
كارها نيكو شود ليكن بصبر
۹۴ صبر کا بھاڑا الله ديتا هي
સબરકા ભાડા અલાહ દેતા હય.

۸۲ زبانِ خلق نقارهٔ خدا است

۸۲ پنج مل خدا خدا مل پنچ
પંજમિલ ખુદા ખુદામિલ પંજ.
هوش سخن باش تا امان گیري
اگر نان گندمي نه داري زبان مردمي را چه شد

۸۳ زبان شیرین ملک گیري
ઝબાન શીરીન મુલ્કગીરી.

۸۴ زر بر سر فولاد نهي نرم شود
قاضي برشوت راضي شود
هرکه زر دید سر فرو آورد (هرکه زر دید خندید)
واکن کیسه بخور هریسه

۸۴ دام کرے کام بي بي کرے سلام
દામ કરે કામ બીબી કરે સલામ.

۸۵ زنِ بدکار غر شود یا بیمار
درخت کاہلي کفر آرد بار

۸۵ بیٹھے سے بیگار بھلي
બેઠેસે બેગાર ભલી.
بیکار مباش کچھہ کیا کر
બે કાર મ બાશ કુછ કિયાકર.

۸۶ زیرهٔ بکرمان مي فرستد
لقمان را حکمت آموختن

۸۶ مرچ هند مین بھیجتے هین
મિરચ હિંદમેં ભેજતે હંય.
الٹے بانس بریلي کو بھیجتے هین
ઉલટે બાંસ બરેલીકો ભેજતે હંય.
ناتي سکھاوے آجي کو بارہ دیوڑے آٹھہ
नाटी सिखावे आजीको बारा देयोडे आठ.

۸۷ سالي که نکوست از بهارش پیداست
نشانِ شب پرهش از شام پیدا است

۸۷ لڑکے کے پاون پالنے مین پہچانے جاتے هین
લડકેકે પાંઉ પાલનેમેં પેહચાને જાતે હૈં

۸۸ سحر خیزي نشانِ فیروزي
سحر خیزي نشانِ فیروزي هي
સહર ખીઝી નિશાને ફીરૂઝી હય.

۷۳ دوست آن باشد کہ گیرد دست دوست
در پریشان حالي و درماندگي

۷۳ منتر وہ مرجائے جو اڑے مین کام نہ آئے
मितर वोह मरजाए जो अडेमें काम न आए.

۷۴ دو مرغ جنگ کنند فایدہ بٹیر گو

۷۴ دو کي لڑائي مین تیسرے کا کام
દોકી લડાઇમેં તીસરેકા કામ.

۷۵ دفعِ سگ بلقمہ دوختہ بہ

۷۵ صدقہ دینا رد بلا
સદકા દેના રદે બલા.

۷۶ دیو از خدا خوشنود نبا شد

۷۶ چور چاندني کا بیر
ચોર ચાંદનીકા બૈર.

۷۷ دیوار هم گوش دارد

۷۷ دیوار بهي کان رکهتي هی
દીવારભી કાન રખતી હે.

۷۸ دیر آید درست آید

۷۸ دهیرا سو گهنبهیر
ધીરા સો ગંભીર.

۷۹ روح را صحبت ناجنس عذابیست الیم
یکے را نوش دیگري را نیش
تاریکي شب سرمۂ چشم کور موش است

۷۹ سمندر کو آگ گلزار ہي
સમુંદરકો આગ ગુલઝાર હય.

۸۰ رندانرا رندان مي شناسد

۸۰ چور چور کو پہچانے
ચોર ચોરકો પહચાને.

۸۱ زادۂ ظالم ستمگر مي شود
عاقبت گرگزادہ گرگ شود
مار نزاید جز مار بچہ

۸۱ باپ ایسے بیٹے مان ویسي بیٹي
બાપ વેસે બેટે મા વેસી બેટી.

۶۷ درویش ہر کجا کہ بیاید سرای اوست
۶۷ فقیر جہان بیٹھے وہی اسکا گھر
ફકીર જહાં બેઠે વોહી ઉસકા ઘર.

۶۸ درہمی نگاہ داشتن و دینارہا خرچ کردن حماقت است
۶۸ کوڑیونکو بچاتا اور روپیونکا داتا
કોડીયોંકો બચાતા ઔર રૂપીયોંકા દાતા.
ادھیلي دیوے ادھیلا نہ دیوے
અધેલી દેવે અધેલા ન દેવે.

۶۹ دست خالی روسیہ
روی مفلسی سیاہ
۶۹ زر کوتاہ مرد روتا زر بسیار مرد ہوشیار
ઝર કોતાહ મરદ રોતા ઝર બિસિયાર મરદ હુશીઆર.
بے زر بے پر
બે ઝર બે પર.

۷۰ دست زور بالا
ہرکہ شمشیر زند سکہ بنامش خوانند
۷۰ جسکي تیغ اسکي دیغ
જીસકી તેગ ઉસકી દેગ.
جسکي لاٹھي اسکي بھینس
જીસકી લાકી ઉસકી ભેંસ.
جسکے ہاتھ ڈوئي اسکا سب کوئي
જીસકે હાથ ડોઈ ઉસકા સબ કોઈ.

۷۱ دشمن دانا بہ از دوست نادان
۷۱ نادان دوست سے دانا دشمن بھلا
નાદાન દોસ્તસે દાના દુશ્મન ભલા.

۷۲ دل نخواستہ عذر بسیار
۷۲ نہ نو من تیل ہوگا نہ رادھا ناچیگي
न नव मन तेल होगा न राधा नाचेगी.
مرضی ہو تو سب کچھ ہي
મરઝી હો તો સબ કુછ હે.

સોયા ગધા ઘાંસ નહીં ખાતા.

૬૦ خر کہ جو دید کاہ نمی خورد

૬૦ گاڑی دیکھ پاون پھولے

ગાડી દેખ પાઉં ફૂલે.

૬૧ خر ہم راہ علف می داند

کور بکار خود بینا است

૬૧ اندھا بھی اپنے کام مین ہوشیار ہے

અંધાભી અપને કામમેં હુશીઆર હય.

૬૨ داشتہ آید بکار گرچہ بود سرمار

૬૨ بدکار لڑکا اور کھوٹا پیسا بھی کوئی دن کام آوین

બદકાર લડકા ઔર ખોટા પૈસાભી કોઈ દીન કામ આવે.

૬૩ درختی کہ اکنون گرفتہ است پای

بہ نیروی شخصی برآید ز جای

سرِ چشمہ باید گرفتن بمیل

چو پر شد نشاید گزشتن بپیل

شود بر وقت دیناری بہ از بیوقت قنطاری

૬૩ جو خال اپنی حد سے بڑھا وہ مسا ہوا

જો ખાલ અપની હદસે બડહા વોહ મસા હુવા.

૬૪ در ظرف خالی صدا زیاد می پیچد

૬૪ پورا گھڑا چھلکے نہین اور چھلکے سو آدھا

પૂરા ઘડા છલકે નહીં ઔર છલકે સો આધા.

دام کھوٹا درسن موٹا

દામ ખોટા દરસન મોટા.

૬૫ در عمل کوش ہرچہ خواہی پوش

درویش صفت باش و کلاہ تتری دار

૬૫ جوگی جگت جانا نہین کپڑے رنگے تو کیا ہوا

જોગી જુગત જાના નહી કપડે રંગે તો ક્યા હુવા.

૬૬ درکار خیر حاجت ہیچ استخارہ نیست

૬૬ ترت دان مہاپون

તુરત દાન મહા પુન.

سخی سے شوم بھلا جو ترت دیوے جواب

સુખીસે શૂમ ભલા જો તુરત દેવે જવાબ.

सखीसे शूम भला जो तुरत देवे जवाब.

ندیدستي کہ گاوي در علف زار
بیالاید ہمہ گاوان دہ را
٥٥ ایک مچھلي سارے جل کو گندہ کرے
એક મછલી સારે જલકો ગંદા કરે.
٥٦ خاموشي علامتِ رضا است
٥٦ چپ رھے تو ہان سمجنا
ચુપ રહે તો હાં સમજના.
٥٧ خرچہ داند بہاي قند و نبات
قدر زر زرگر شناسد قدر جوہر جوہري
قدر عیسی چہ داند خر
٥٧ شیخ کیا جانے سابون کا بھاو
શેખ ક્યા જાને સાબૂનકા ભાવ.
اندھا کیا جانے لالے کي بہار
અંધા ક્યા જાને લાલેકી બહાર.
بندر کیا جانے آدے کا سواد
બંદર ક્યા જાને આદેકા સવાદ.
اندھے کے آگے رونا اپني آنکھ کھونا
અંધેકે આગે રોના અપની આંખે ખોના.
بھرے آگے گاونا اور گنگے آگے گال
اندھے آگے ناچنا تینون البلال
બેહેરે આગે ગાવના, ઔર ગુંગે આગે ગાલ.
અંધે આગે નાચના તીનો અલબિલાલ.
٥٨ خرس در کوہ بوعلي سینا ست
ہر سگی در خانہ خویش شیرغران است
ہر سگی کہ عوعو کند در کوچۂ خویش شیرغران است
٥٨ اپني اپني کھال مین گدھا بھي مستان ھي
અપની અપની ખાલમેં ગધાભી મસ્તાન હય.
سانپ اپنے سوراخ مین ہاتھي کا بل رکھتا ہی
સાંપ અપને સૂરાખમેં હાથીકા બલ રખતા હય.
اندھون مین کانا راوت
અંધોમેં કાના રાવત.
٥٩ خرخفتہ جو نمي خورد
سویا گدھا گہانس نہین کھاتا

اپني پهونچ بچار کر تبتک کرلے دوڑ
اتنے پاون پسارے جتني لنبي سوڑ
अपनी पोहोंच विचार कर तबतक करीए दोड.

इतने पाउं पसारीए जीतनी लंबी सोड.

۴۹ جاي بنشين کر کس نگويد دو خيز
۴۹ ايسا کهنا کہ کوئي نکہے جهوٹهہ ايسي جگهہ بيٹهہ کہ کوئي نکہے اوٹهہ
એઆ કહે કે કોઈ ન કહે જૂઠ એસી જગા બેઠકે કોઈ ન કહે ઊઠ.
۵۰ جاي گل گل باش و جاي خار خار
دو چيز تيرهٔ عقل است دم فروبستن
بوقت گفتن و گفتن بوقت خاموشي
هر سخن وقت و هر نکته مکاني دارد
۵۰ جب تنبور باجے تب ناچ کيجئے
जब तंबुर बाजे तब नाचकीजीए.

۵۱ جنگ با نهنگ و در دريا ماندن
۵۱ پاني مين رهنا اور مگرمچهہ سے بير
પાનીમે રહના ઓર મગર મચ્છસે બેર.
۵۲ جور استاد به ز مهر پدر
۵۲ رياست بے سياست نهين هوتي
રીયાસત બેસિયાસત નહીં હોતી.
مار سے بهوت بهي بهاگے
મારસે ભૂતભી ભાગે.
۵۳ چربي از سنگ برنمي آيد
از بيضهٔ هاکي چوزه نمي آيد
۵۳ رہتون گهر نهين هوتا
રેહેતાં ઘર નહીં હોતા.
۵۴ چوب تر را چنانکه خواهي پيچ ** نشود خشک جز بآتش راست
۵۴ گيلي ڈالي کو جيسے چاهو موڑ لو .
ગીલીડાલીકો જેસે ચાહો મોડલો.
۵۵ چون از قومي يکي بيدانشي کرد
نه که را منزلت باشد نه مه را

જુગ પૂટા ઔર નરદ મારી ગઇ.

اتفاق بڑي چيز هي

ઇતફાક બડી ચીઝ હય.

۴۴ تا دانه نيفشاني نرويد

مقام عيش ميسر نمي شود بي رنج

نا برده رنج گنج ميسر نمي شود

نوش بي نيش حاصل نمي شود

آب حيوان در تاريکي است

۴۴ گنج بے رنج ميسر نهين هوتا

ગંજ બેરંજ મુયસર નહી હોતા.

اودهيم سے دليدر گهٹے

उद्यमसे दलीदर घटे.

۴۵ تادم زندگاني باقي است آميد باقي است

۴۵ جب لگ سانس تب لگ آس

जबलग सांस तब लग आस.

ايک سانس هزار آس

एकसांस हजार आस.

۴۶ تشنه در خواب آب مي بيند

شتر در خواب بيند پنبه دانه

۴۶ بلي کے خوابمين چهيچهڑے

ખિલીકે ખાબમેં છીછડે.

مرغي کے خواب مين دانے هي دانے

મુરગીકે ખાબમેં દાનેહી દાને.

۴۷ تکبر عزازيل را خوار کرد

هرکه باد در سر دارد سر بباد دارد

۴۷ راون نے ابهمان سے کهوئي اپني جان

रावनने अभिमानसे खोइ अपनी जान.

بڑے بول کا سر نيچا هوتا هي

બડે બોલકા સર નીચા હોતાહે.

۴۸ جامه باندازه تن بايد دوخت

۴۸ جتني لنبي سوڑ اتنے پاون پهيلانا

જીતની લંબી સોડ ઇતને પાગ ફેલાના.

٣١ کرتا ہو سو کیجئے

करता होसो कीजिए.

جسکا کام اسیکو چھاجے اور کرے تو ٹھینگا باجے

જિસકા કામ ઉસીકો છાજે ઔર કરે તો ઠેંગા બાજે.

کوا ھنس کی چال سیکھنے گیا اپنی چال بھول گیا

કૌવા હંસકી ચાલ સીખને ગયા આપની ચાલ ભૂલ ગયા.

تیلی کا کام تنبولی کرے چولے میں آگ آئے

તેલીકા કામ તંબોલી કરે ચૂલેમેં આગ ઉડે.

اپنی راہ لیجئے چلتا دھندھا کیجئے

આપની રાહ લીજિએ ચલના ધંધા કીજિયે.

٤٠ بیک تیر دو نشانہ زادن

چہ خوش بود کہ برآید بیک کرشمہ دو کار

یک گز دو فاختہ

ہم فال وہم تماشہ

٤٠ ایک پنتھہ دو کاج

एक पंथ दो काज.

آم کے آم گٹھلی کے دام

٤١ بیک دست دو ھندوانہ نمی توان برداشت

درمیان دو سنگ برزمین فرورفت

٤١ دو گھر کا مہمان ھوئے تالی بجاتے سوئے

दो घरका महमान होए ताली बजाते सोए.

٤٢ پائین چراغ تاریک می باشد

دئے کے تلے اندھیارا

દીઆકે તલે અંધીયારા.

٤٣ پشہ چون پر شد بزند پیل را

٤٣ دو دل یک شود بشکند کوہ را

ہرکرا اخلاص بیش اقبال پیش

اتفاق ھو تو پہاڑ کو بھی توڑ ڈالین

ઇતફાક હો તો પહાડકોભી તોડ ડાલે.

جگ پھوٹا اور نرد ماری گئی

۳۴ باسیه دل چه سود گفتن وعظ
پاجی اگر بمکه رود حاجی نشود
تربیت نا اهل را چون گرد گان بر گنبذ است
خر عیسیٰ اگر بمکه رود چون بیاید هنوز خر باشد

۳۴ نا لائق کي تعلیم جیسے اونٹ کے گھوڑے پر پا'ي
નાલાયકકી તઅલીમ જેસે ઊંટકે ઘોડેપરપાની.
گدھے کوٹے کہیں گھوڑے ہوتے ہیں
ગધે કુટે કહીં ઘોડે હોતે હૈ.

۳۵ براي سود چون رفتم دیگر زیان کردم
شد غلامي که آب جو آرد آب جو آمد و غلام ببرد

۳۵ لینے گئي پوت اور کھو آئي خصم
લેને ગઈ પૂત ઔર ખો આઈ ખસમ.

۳۶ بچّہ تا نگرید مادر شیر ندہد

۳۶ بن روئے بچہ بھي دودھ نہین پاتا
બિન રોએ બચ્ચાભી દૂધ નહીં પાતા.

۳۷ بعد از رنج راحت است
شب درپي صبحي دارد
هر بهاري را خزان درپي است
هر جا که گلست پهلویش خار است

۳۷ خوشي کے بعد غم اور غم کے بعد خوشي
ખુશીકે બાદ ગમ ઔર ગમકે બાદ ખુશી.
هي دُکھ اور سُکھ کا جوڑا نہین دُکھ نے کسیکو چھوڑا
હૈ દુખ ઔર સુખકા જોડા.
નહીં દુખને કિસીકો છોડા.

۳۸ بود هم پیشه با هم پیشه دشمن

۳۸ درزي درزي کا دشمن
દરજી દરજીકા દુશ્મન.

કે આખર ખાક હોનના.

۳۰ اوّل خویش بعده درویش

چراغ که در خانه رواست در مسجد حرام باشد

۳۰ پہلے گھر مین پیچھے مسجد مین

પેહલે ઘરમેં પીછે મસજિદમેં.

۳۱ این دغل دوستان که می بینی * مگسانند گرد شیرینی

ہر کجا چشمۂ بود شیرین * مردم و مرغ و مور گرد آیند

ہر کجا که شکرستان بود مگس باشند

۳۱ سُکھ سمپت کا سب کوئی ساتھی

सुख संपतका सब कोइ साथी.

۳۲ با ادب باش تا بزرگ شوی

بزرگی بعقل است نه بسال

۳۲ رگ رگ بوجھے راه و رسم بزرگ آسے کہنا

રગ રગ બુજે રાહો રસમ બુઝરગ ઉસે કહના.

۳۳ با درد کسی رسد که دردی دارد

تندرسی را نیا شد درد ریش

سیر چه غم گرسنه دارد

شبِ تاریک و بیمِ موج و گردابِ چنین هایل

کجا دانند حال ما سبکساران ساحلها

قدر عافیت کسی داند که بمصیبتی گرفتار آید

۳۳ یهه درد وه جانے جو کوئی دردمند ہو

યેહ દર્દ વોહ જાને જો કોઈ દર્દમંદ હો.

جس تن لاگے وهی تن جانے

जिसतन लागे वही जाने.

پڑیگی جب بوجھوگے

પડેગી જબ બુજોગે.

غرض باولي هي

ગરજ બાવલી હે.

۲۵ انگور از انگور ہمي گيرد رنگ

ہر چيز که درکانِ نمک رفت نمک شد

دامنِ پاکرا با دامنِ آلوده بدهند پاک ہم پليد شود

ہر که با بدان بنشيند نيکوئي نه بيند

پسر نوح با بدان بنشست * خاندان نبوتش گُم شد

۲۵ خربوزه کو ديکهه خربوزه رنگ بدلتا هي

ખરબુજેકો દેખ ખરબુજ રંગ બદલતા હે.

۲۶ آوازِ دهل شنيدن از دور خوش است

۲۶ دور کے ڈهول سوهانے

दूरके ढोल सोहाने.

ڈونگر دور هي سے اچهے لگتے ہين

اگر نزديک جاوتو توکاٹنے دوڑتے ہين

ડુંગર દૂરહીસે અચ્છે લગતે હે.

અગર નજદીક જાઓતો કાટને દોડતે હે.

۲۷ آوازِ مرگ زود مي رسد

بُري خبر پهونچے جلد

બુરી ખબર પોહોંચે જલદ.

۲۸ اوّل انديش بعده گفتار

۲۸ اوّل سونچ پيچهے بول

અવલ સોચ પીછે બોલ.

۲۹ اوّل خاک بودي آخر شوي تو خاک

ہر که آمد بجهان از اهلِ فنا خواہد بود

آنکه پاينده و باقيست خدا خواہد بود

۲۹ جو خاک سے بنا هي وه آخرکو خاک هي

જો ખાકસે બનાહે વોહ આખરકો ખાક હે.

که آخر خاک هوجانا

فرصت را غنیمت شمار

١٩ بہتي گنگا میں ہاتھ دہونا

बेहती गंगामें हाथ धोना.

٢٠ او خویشتن گم است کرا رہبري کند

خُفته خفته را کي کند بیدار

خود فضیحت دیگر نصیحت

٢٠ خود فضیحت دوسرونکو نصیحت

ખુદ ફજીહત દુસરોંકો નસીહત.

٢١ آنچه در دل است بر زبان مي آید

سخن گواه حالِ گوینده است

گوساله گوساله چه میکني

٢١ جوبات دلمیں ہو سو زبان پر آوے هي آوے

જો બાત દિલમેં હો સો જબાનપર આવેહી આવે.

٢٢ آنرا كه حساب پاکست از محاسبه چه باک

٢٢ پاک رہ بیباک رہ

પાક રેહ બેપાક રેહ.

٢٣ آنکه چون پسته دیدمش همه مغز

پوست بر پوست بود همچو پیاز

٢٣ پورا گہڑا چہلکے نہین چہلکے سو آدہا

પૂરા ઘડા છલકે નહીં, છલકે સો આધા.

اِندراون کا پہل دیکہنے کا

ઇંદ્રાવનકા ફુલ દેખનેકા.

لڑے نه بہڑے ذره پہنے پہرے

લડે ન ભિડે જરા પેહેને ફિરે.

٢٤ آنکه شیر انرا کند روباه مزاج

احتیاج است احتیاج است احتیاج

٢٤ ضرور پڑے تو گدھے کوبھي دادا کیجئے

જરૂર પડે તો ગધેકો ભી દાદા કીજીએ.

۱۵ اگر سوي خورشيد تيزبيني چشم ترا زيان دارد نه خورشيدرا

۱۵ آفتاب پر تهوكو اپنے هي منهه پر پڑے

આફતાબ પર થૂંકો આપનેહી મુંહપર પડે.

۱۶ اگر صد سال در مشكي كني دوغ

همان دوغ و همان دوغ و همان دوغ

خوي بد در طبيعتي كه نشست * نه رود جز بوقت مرگ از دست

ريسمان سوخته ليكن كجش بيرون نه رفته

۱۶ علت دهوئے دهائے جائے عادت كيونكر جائے

ઇલત ધોએ ધોએ જાએ આદત ક્યું કર જાએ?

كتے كي دم بارہ برس زمين مين گاڑي پهر ٹيڑهي كے ٹيڑهي

કુત્તેકી દુમ બારા બરસ ઝમીનમેં ગાડી ફિર ટેઢીકી ટેઢી.

رسي جل گئي پن بل نهين گيا

રસી જલ ગઇ પન બલ નહીં ગયા.

۱۷ اگر نانِ امروز داري غم فردا مخور

غم فردا امروز نبايد خورد

چو فردا رسد كار فردا كنم

۱۷ كل كي بات كل

કલકી બાત કલ.

۱۸ اگرنه كار برآيد بحيله و تدبير

رواست دست ببردن بقبضهٔ شمشير

ع (السيف آخر الحيل)

۱۸ مارے سے پدايا بهلا

મારેસે પિદાયા ભલા.

۱۹ امروز كه در دستِ توام مرحمتي كن

فردا كه شدم خاك چه سود اشك ندامت

چون توانستم ندانستم چه سود * چونكه دانستم توانستن نبود

چون ميدان فراخ است گوئي بزن

تنور تا گرم است نان توان بست

آهن سرد كوفتن سود نه دهد

از هرجا كه منگ آيد بالاي لنگ آيد

٩ داغ بالاي داغ

١٠ دبلي گاو پر بهت مچهر

દુબલી ગાય પર બોહોત મછર.

غريبون نے روزے ركهے دن بڑے آئے

ગરીબોંને રોઝે રખે દિન બડે આએ.

١١ از هر دو طرف مي دو شد

١١ آم کے آم گٹلي کے دام

આમકે આમ ગુટલીકે દામ.

بي بي مرے توبهي حلوا ميان مرے توبهي حلوا

બીબી મરે તોબી હલવા મીયાં મરે તોબી હલવા.

١٢ از يک پرستو تابستان نمي شود

از يک گل بهار نميشود

١٢ چوے نے هلدي كي گره پائي پنساري هوبيٹها

ચુવેને હલદીકી ગિરા પાઇ પનસારી હો બૈઠા.

١٣ از يک دست صدا بر نه خيزد

صدا از هردو دست مي برآيد

١٣ ايک هاتهه تالي نهين باجتي

એક હાથ તાલી નહીં બાજતી.

١٤ آفتهاست در تاخير وطالب را زبان دارد

كار امروز بر فردا نبايد گذاشت

هرشبي گويم كه فردا ترک اين سودا كنم

باز چون فردا شود امروز را فردا كنم

١٤ كال كرو سو آج كرو آج كرو سو اب

پرسو پرلے هوگي تب تو كريگا كب

काल करो सो आज करो आज करो सो अब,

परसु परले होगी तब तुं करेगा कब.

كل كسنے ديكهي هي

કલકિસને દેખા હે.

۷ ازما حرکت ازخدا برکت
جهد نما تا بجائي رسي
ع (الکاسب حبيب الله)
بهرکاري که همت بسته گردد اگرخاري بود گلدسته گردد
همت مردان مدد خدا
હિમ્મતે મરદાં મદદે ખુદા.
۸ اگر خاري بکاري خاري بدروي
اگر خاري بکاري سمن نه روي
چاه کن را چاه درپيش
کردهٔ خويش آيد پيش
هرکه خانهٔ مردم بکاود خاک برسرش افتد
هرکه بدي کرد ببدي يا رشد هم ببدي خويش گرفتار شد
مکن بد که بد بيني ازروزگار
مکن بدي که بدي را جزا بدي باشد
بکهش اهل مروت بدي ددي باشد
۸ کريگا سوبهريگا بوويگا سولونيگا
કરેગા સો ભરેગા બોવેગા સો લોનેગા.
۹ از مکافات عمل غافل مشو گندم از گندم برويد جوزجو
نيک نيکي را بد بدي را
هرعمل اجري وهرکردہ جزائي دارد
هرچه کاري بدروي که کرد که نيافت
آنچه کدي بخود کدي گر همه نيک و بد کني
۹ آم بوتو آم کهاؤ املي بوتو املي کهاؤ
આમ બોતો આમ ખાઓ ઇમલી બોતો ઇમલી ખાઓ.
اس هاتهه کرو اس هاتهه ملے يهه سودا دست بدستي هي
ઇસ હાથ કરો ઉસ હાથ મિલે યેહ સોદા દસ્ત બદસ્તા હે.
جوجيسا جسکے ساتهه کرے پهر ويسا اوسکو آن ملے
જો જૈસા જીસકે સાથ કરે ફિર વૈસા ઉસકો આન મિલે.
نقصان کرے نقصان ملے احسان کرے احسان ملے
નુકસાન કરે નુકસાન મિલે એહસાન કરે એહસાન મિલે.

"PERSIAN & HINDI PROVERBS."

امثال فارسي وهنديه

---

۱ ابررا بانگ سگ ضرر نکند

شبپره گر وصل آفتاب نخواهد رونق بازار آفتاب نکاهد

آواز سگان کم نکند رزق گدارا

۱ چماروںکے کوسے ڈھور نهين مرتے

ચમારોકે કોસે ઢોર નહી મરતે.

۲ آتش بدست خود زد

خود کرده را چه تدبير

۲ اپنے ہاتھ سے اپنے پاؤن مين کلهاڑي مارتے ہين

અપને હાથસે અપને પાઉંમે કુલાડી મારતે હૈ.

۲ اپنے ہاتھ سے سرپر بلا لي

અપને હાથસે સરપર બલા લી.

آ بلا گلے پر

આબલા ગલેપર.

۳ آدمي جايزا لخطا ست

۳ انسان خطا کا گھر ہي

ઈનસાન ખતાકા ઘર હયે.

۴ از بيم باران بزير ناودان مي گريزد

اولتي سے نکل پر نالے کے نيچے

ઓલતીસે નિકલ પરનાલેકે નીચું.

۵ از دل برود هر آنچه از ديده برفت

انکھين ہوئين چار دل مين آيا پيار

આંખે હુંઈ ચાર દિલમેં આયા પ્યાર.

۶ از صد زبان زبان خموشي نکوست

زبان در دهان پاسبان سر است

۰ سب سے بڑي چپ

સબસે બડી ચુપ.